

Turkish Studies

International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/32, p. 1-15

DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.12395>
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi

Referees/Hakemler: Yrd. Doç. Dr. Servet ATİK –
Yrd. Doç. Dr. Suat ÇAPUK

This article was checked by iThenticate.

ARAŞTIRMA GÖREVLİLERİNİN SOSYAL AĞLARIN EĞİTİMDE KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN BELİRLENMESİ*

Esra AÇIKGÜL FIRAT** - Selçuk FIRAT – Mustafa Serdar KÖKSAL

ÖZET

Gelişen teknolojiler sayesinde bilimsel çalışmalara daha kolay ve hızlı yollarla ulaşılabilmektedir. Sosyal ağlar bilgiye ulaşma, paylaşma ve iletişimi sağlama gibi özellikleriyle bilimsel çalışmalara katkıda bulunmaktadır. Dolayısıyla akademik topluluğun ilk basamağında yer alan araştırma görevlilerinin sosyal ağları lisansüstü bilimsel çalışmalarda kullanmaları önemli görülmektedir. Buradan hareketle bu araştırmanın amacı lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlilerinin sosyal ağların kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenen farklı üniversitelerde lisansüstü eğitim alan 7 araştırma görevlisi oluşturmaktadır. Araştırmada veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. Görüşmeler sonrasında elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma görevlilerinin görüşleri doğrultusunda eğlence, eğitim, bilgi edinme ve paylaşma ve iletişim olmak üzere 4 tema belirlenmiştir. Bu temalarda içerik analiziyle derinlemesine incelemeler yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre araştırma görevlilerinin sosyal ağları kullanma amaçları incelendiğinde en fazla bilgi edinme ve paylaşma amacıyla daha sonra ise iletişim amacıyla kullandıkları belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre sosyal ağların olumsuz etkilerini de ilişki biçimlerini değiştirmesine bağladıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca araştırma görevlileri, bilgiye kolay ve hızlı ulaşma ve bilgi çeşitliliği sağlama açısından sosyal ağların kullanımını yararlı görmektedirler.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Ağlar, Lisansüstü Eğitim, Araştırma Görevlileri

* Bu çalışma EJER CONGRESS 2014'te sözlü bildiri olarak sunulmuş ve özet kitapçığında yayınlanmıştır.

** Yrd. Doç. Dr. Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Fen Bilimleri Eğitimi, El-mek: eacikgul@adiyaman.edu.tr

IDENTIFYING THE RESEARCH ASSISTANTS' VIEWS ABOUT THE USE OF SOCIAL NETWORKS IN EDUCATION

ABSTRACT

Scientific research studies can be reached easily and quickly with the developing technologies. Social networks have contributed to scientific work by facilitating information accessing, sharing and providing communication. It is therefore important that research assistants at the first level of the academic community use social networks in postgraduate scientific research. From this point of view, the aim of this research is to determine the views of research assistants attending to postgraduate education on the use of social networks. In the research the case study was used. The research group of the study consisted of 7 research assistants attending postgraduate education at different universities determined by maximum variation sampling. In the survey, data was collected through semi-structured interview forms. Data obtained by the interviews were analyzed using content analysis. In line with the views of the research assistants, four themes were defined as entertainment, education, acquiring and sharing the information and communication. In these themes, in-depth analyzes were done by content analysis. According to the results obtained from the research, it was determined that the research assistants used the social networks mostly for acquiring and sharing the information and then for communication. According to another research result, the negative effects of social networks was determined as changing their relationship patterns. In addition, research assistants see the use of social networks as useful in providing information easily and quickly and providing a variety of information.

STRUCTURED ABSTRACT

Introduction

With the increasing importance of Web 2.0 technologies in our lives, life styles of individuals have changed. People have placed these technology tools in many areas of their lives and they are also frequently using these technologies in their daily lives for communication, information access, information sharing, research and even shopping. Most Web 2.0 technology tools have three unique features that help facilitate social sharing: 1) publishing user-initiated information, 2) social-sharing options with privacy controls that allow the choice of whom is shared, 3) social network options (texts, pictures, general sharing with media tools, the possibility of developing an internet based community around specific topics, discussion and collaboration on context) (Rosen & Nelson, 2008). These features help individuals to follow current events, to share and to participate in discussions. Social network sites such as blogs, vikis and Facebook have become the most frequently mentioned and used Web 2.0 tools that support communication (Conole, 2010) when combined with content sharing sites (eg Flickr, YouTube and Slideshare).

Turkish Studies

In order to contribute to the teaching process in terms of various aspects of social networks, it is expected that these technologies will be integrated into the educational environments in academic settings because participation of young people to social networks tend to increase and through their interaction with each other, their psychological status and academic performance are inevitably affected (Franklin & Harmelen, 2007). Therefore, these tools are seen as useful tools for various campus needs in terms of student groups or faculty staff cooperation (Alexandar, 2006).

These technologies are used in scientific environments as well as supporting academic teaching. Science is a closed society, often organized by highly educated experts in small circles (Costa, 2013). For this reason, achieving to the scientific knowledge obtained through science was difficult in the past. However, with the help of developing technologies, articles, theses and other scientific studies can be reached easily and quickly. Undergraduate and postgraduate students oftenly access to information via library, media or educational communication (Fahser-Herro & Steinkuehler, 2009). Specific technologies and services can contribute to scientific work in higher education through social software (Grosbeck, 2009). It is therefore important that researchers at the first level of the academic community use social networks in postgraduate scientific studies. From this point of view, the aim of this research is to determine the opinions of research assistants' attending postgraduate education on the use of social networks. For this purpose, the following sub-problems have been researched.

- For which purposes research assistants use social networks?
- What are the opinions of research assistants on the use of social networks in education?
- What are the opinions of research assistants on the use of social networks in communication processes?
- What are the opinions of research assistants on the use of social networks in the process of accessing and using information?

Method

In the research case study was used as qualitative research methods. The study group consisted of 7 research assistants attending postgraduate training at different universities determined by maximum diversity sampling. In this research, diversity has been provided in terms of master / doctoral degrees, study field, and the average daily time spent in social networks. Data were collected through semi-structured interview forms. The interview form prepared in line with the relevant literature was examined by 3 experts and necessary corrections were made. Data obtained after the interviews were analyzed using content analysis.

Findings and Discussion

According to the results of the semi-structured interviews conducted with the research assistants, the data were collected under 4 themes (using purpose, education, access to information, communication). In these themes, in-depth studies were made by content

Turkish Studies

analysis. Results obtained from the research showed that research assistants use social networks for entertainment, education, information, sharing and communication. Research findings also showed that social networks are part of people's daily lives as well as in academic environments. Social networks have begun to take an important place in individuals' lives, thus psychological conditions and academic performance are inevitably influenced by over-interacting (Franklin and Harmelen, 2007). Similarly, Falalah and Rosmala (2012) have found that social networks in higher education are used not only for entertainment but also for information distribution and communication purposes to support teaching activities. Some studies have reached to the result that social networks used for teaching purposes in the literature (Bosch, 2009; Pempek et al., 2009). This shows that the existing features of social networks give opportunity to use in teaching. However, research assistants in the current study reported negative opinions about the use of social networks in education. It can be said that the reasons for this situation are the specific use of social networks, the reliability problems arising from user-based information, and ethical problems.

Research assistants reported positive opinions on the use of social networks in education seem to have entered social networks 2 and 3 hours daily. This finding may indicate that increasing the frequency of using social networks may positively contribute to the use of these technologies in education. Hung and Yuen (2010) found in their studies of educational use of social networks in higher education that in the classrooms where social networking sites were used as a complementary tool, most of the participants have developed strong social bonding emotions and exhibited positive attitudes towards their learning.

According to another result obtained from the current research, it has been determined that the research assistants opinions about using social networks in communication processes were predominantly positive in peer and teacher-student relations, and negative effects have also been the result of changing their relationship forms. Some research assistants also think that social networks are causing communication conflicts. Most of the studies in the literature have also indicated that social networks are used for activities that provide communication (such as sending a message to a friend, sending a message to a friend's wall, staying in touch with people they know, communicating with people they do not meet, etc.) (Bosch, 2009, Drexler, Baralt & Dawson, 2008; et al., 2009). In addition, research assistants see the use of social networks as useful in facilitating information access and information diversity. However, besides the positive features of these networks, there are some negative features. They also think that the use of social networks in the process of accessing information has negative consequences because of causing information pollution, being user-generated and having reliability problems.

Suggestions

Based on the results obtained from this research, it may be suggested that the social networks integrate into the postgraduate teaching processes because of the characteristics of the social networks such as increasing the communication and accessing to the information

quickly and easily. In addition, efforts can be made to have more reliable information in social networks according to the views of research assistants. Assigning a referee to social networking platforms with academic content may provide the shared information passing through a filter. Research assistants can be encouraged to spend more time on social networks, since the research results showed that research assistants spending more time on social networks have more positive attitudes towards the use of social networks in teaching.

Keywords: Social Networks, Postgraduate Education, Research Assistants

GİRİŞ

Web 2.0 teknolojilerinin hayatımıza girmesiyle bireylerin yaşam biçimlerinde değişimler yaşanmıştır. İnsanlar bu teknoloji araçlarını yaşamlarının birçok alanına yerleştirmişlerdir ve bu teknolojilerden günlük hayatlarında iletişim, bilgiye ulaşma, bilgiyi paylaşma, araştırma yapma ve hatta alışveriş amacıyla da sık sık yararlanmaktadır. Web 2.0 teknolojilerinin dinamik yapısı bireylere sürekli dönüt alma, güncel bilgiye ulaşma açısından yardımcı olmaktadır. Çoğu Web 2.0 teknolojisi aracı sosyal paylaşımı kolaylaştırmaya yardımcı olan üç benzersiz özelliğe sahiptir: 1) kullanıcı kaynaklı bilgilerin yayınlanması, 2) paylaşımların kime yapılacağına seçimine izin veren gizlilik kontrolleriyle sosyal-paylaşım seçenekleri 3) sosyal ağ seçenekleri (metin, resim, film ya da diğer medya araçları ile genel paylaşım, belirli konular etrafında bir İnternet tabanlı toplum geliştirme, tartışma ve içerikte işbirliği olasılığı) (Rosen & Nelson, 2008). Bu özellikleri bireylere güncel olayları takip etmelerinde, paylaşımında bulunmalarında, tartışmalara katılmalarında yardımcı olmaktadır. Bloglar, vikiler ve Facebook gibi sosyal ağ siteleri, içerik paylaşım siteleri (örneğin Flickr, YouTube ve Slideshare vb.) ile birleştiğinde, iletişimi destekleyen Web 2.0 araçlarından en sık belirtilen ve kullanılanları haline gelmiştir (Conole, 2010).

Sosyal ağ sitelerinin ortaya çıkması bireylerin iletişim biçimlerini de değiştirmiştir. Sosyal ağlar işbirliği ve iletişimde yeni bir anlayışı temsil etmektedir (Cheung, Chiu & Lee, 2011). Son yıllarda oetak ilgi alanlarına sahip ve tanıdıkları ile iletişim kurmak isteyen bireylerin bu siteleri kullanımında büyük bir artış olmuştur (Alloway & Alloway, 2012). Bu artış ile sosyal ağlar, bireylerin günlük hayatlarında vakitlerinin büyük bir kısmını geçirdikleri ortamlar haline dönüşmüştür. Çünkü bu siteler kullanıcı tabanlı olduklarından bireylere sayfalarını istedikleri gibi yapılandırma fırsatı sunmaktadır. Kullanıcılara parçası oldukları sistemleri içinde açık ya da yarı açık profil oluşturmalarına, fotoğraf paylaşmalarına, özel mesajlara, grubundaki diğer kişilerin listesini görmelerine ve farklı grupların içinde insanların ilişkilerini görmelerine izin verirler (Bicen & Çavuş, 2011; Pempek, Yermolayeva & Calvert, 2009). Dolayısıyla bu siteler, akranları ile etkileşimde bulunmak ve geribildirim toplamak için bireylere kolay ve erişilebilir bir yol sağlar (Pempek vd., 2009).

Sosyal ağların bireylerin günlük hayatlarında sürekli kullandıkları teknolojiler olmasından dolayı eğitim süreçlerine entegre edilmesi de kaçınılmaz olmuştur. Web 2.0 araçlarının etkileşimli ve paylaşımcı doğasından dolayı bir eğitim-öğretim ortamı yaratma potansiyeli giderek popülerlik kazanmaya başlamıştır (Aytan ve Başal, 2015). Facebook gibi sosyal ağ sitelerini öğrencilerinde çok benimsemesi nedeniyle, öğrencilerin öğretim üyeleri ile iletişim ve işbirliğini desteklemek için bu siteler değerli bir kaynak olma potansiyeline sahip olmuştur (Roblyer, McDaniel, Webb, Herman & Witty, 2010). Günümüzde öğrencilerden beklenen sadece içeriği anlamaları değil bununla birlikte yaratıcı düşünceleri, süreçte aktif olarak rol almaları, problem çözmeleri ve dijital okuryazar bireyler olmalarıdır (Kale, 2013). Böylece eğitim kurumlarının da öğrencilere bu becerilerin kazandırılması

için sosyal ağları öğretim süreçlerine entegre etmeleri gerekmektedir. Çünkü artık öğretim ile ilgili tartışmalar dahi Facebook, YouTube, Twitter, Vikipedi gibi platformlarda gerçekleşmektedir (Gouseti, 2010). Dolayısıyla etkili öğretimi gerçekleştirmek amacıyla eğitim sürecine bu araçların entegre edilmesi gerekli görülmektedir. Bu nedenle sosyal ağlar eğitimde popüler hale gelmektedir (Oberer & Erkollar, 2012).

Sosyal ağların sahip olduğu farklı özellikleri ile öğretim sürecine katkıda bulunması için akademik ortamlarda da bu teknolojilerin eğitim ortamlarına entegre edilmesi önemli görülmektedir. Çünkü sosyal ağlara gençlerin katılımında artma eğilimi vardır ve birbirleriyle etkileşimleri yoluyla doğal olarak psikolojik durumları ve akademik performansları kaçınılmaz olarak etkilenmektedir (Franklin & Harmelen, 2007). Dolayısıyla bu araçlar, öğrenci gruplarından fakülte bölüm çalışmalarına kadar personel işbirliğinde çeşitli kampüs ihtiyaçları için yararlı araçlar olarak görülmektedir (Alexandar, 2006). Bu teknolojiler akademik öğretimi desteklemesinin yanında bilimsel ortamlarda da kullanılmaktadır. Bilim, genellikle yüksek eğitimli uzmanların küçük daireler halinde organize ettiği kapalı bir toplumdur (Costa, 2013). Bu nedenle bu kapalı toplumun bilim yoluyla elde ettiği bilimsel bilgilere ulaşmak geçmişte zordu. Ancak gelişen teknolojiler sayesinde makalelere, tezlere ve diğer bilimsel çalışmalara daha kolay ve hızlı yollarla ulaşılabilir. Çoğunlukla, lisans ve lisansüstü öğrencileri kütüphane, medya ve enformasyon çalışmaları ile ya da eğitimsel iletişimle bilgiye ulaşmaktadırlar (Fahser-Herro & Steinkuehler, 2009). Belirli teknolojiler ve hizmetler, sosyal yazılımlar yoluyla yükseköğretimde bilimsel çalışmalara katkıda bulunabilirler (Grosbeck, 2009). Dolayısıyla akademik toplumun ilk basamağında yer alan araştırma görevlilerinin sosyal ağları lisansüstü bilimsel çalışmalarda kullanmaları önemli görülmektedir. Buradan hareketle, bu araştırmanın amacı, lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlilerinin sosyal ağların kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır.

Lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlileri sosyal ağları hangi amaçlarla kullanmaktadırlar?

Lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlilerinin sosyal ağların eğitimde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

Lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlilerinin sosyal ağların iletişim süreçlerinde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

Lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlilerinin sosyal ağların bilgiye ulaşma ve kullanma süreçlerinde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?

YÖNTEM

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması (case study) deseni kullanılmıştır. Durum çalışması, anketlerin kullanıldığı yöntemlerle değil de bireysel bir durumla tanımlanır ve tek bir durum/vaka hakkında özel olarak ne öğrenilebilir sorusuna dikkat çeker (Denzin ve Lincoln, 2005). Bu tür çalışmalar, araştırmacıların bir programı, olayı, aktiviteyi, süreci, bir bireyi veya bireyleri derinlemesine incelediği araştırma stratejileridir (Creswell, 2008).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu amaçlı örnekleme yöntemlerinde maksimum çeşitlilik örnekleme ile belirlenen farklı üniversitelerde lisansüstü eğitim alan 7 araştırma görevlisi oluşturmaktadır. Maksimum çeşitlilik örnekleme amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çalışmada, yüksek lisans/doktora yapılan üniversite, alan ve sosyal ağlarda geçirilen günlük ortalama süre açısından çeşitlilik sağlanmıştır.

Maksimum çeşitlilik örnekleminde perspektifleri veya özellikleri temsil edecek biri seçilir (Fraenkel, Wallen ve Hyun, 2012). Çalışma grubunun demografik özellikleri Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1: Çalışma grubunun demografik özellikleri

	Üniversite	Alan	Cinsiyet	Sosyal ağlarda geçirilen günlük ortalama süre	Sosyal ağlara üye olma süresi
1	Gazi Üniv.	Eğitim Yönetimi	Bayan	3 saat	4 yıldan fazla
2	Atatürk Üniv.	Matematik eğitimi	Erkek	1 saatten az	4 yıl
3	19 Mayıs Üniv.	Güzel sanatlar Eğitimi	Bayan	1 saat	3 yıl
4	İnönü Üniv.	Biyoloji	Erkek	2 saat	4 yıl
5	Yurtdışı	Matematik Eğitimi	Erkek	2 saat	4 yıldan fazla
6	Selçuk Üniv.	Arapça Eğitimi	Erkek	3 saat	4 yıldan fazla
7	Gazi Üniv.	Türkçe Eğitimi	Erkek	2 saat	4 yıldan fazla

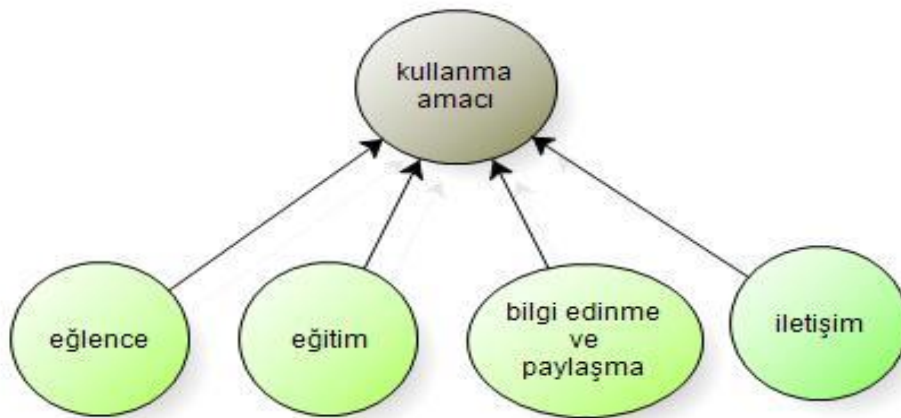
Veri Toplama Araçları ve Verilerin Analizi

Araştırmada veriler yarı-yapılandırılmış görüşme formları aracılığıyla toplanmıştır. İlgili literatür doğrultusunda hazırlanan görüşme formu 3 uzman tarafından incelenmiş ve gerekli düzeltmeler yapılmıştır. Görüşmeler sonrasında elde edilen veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır ve bu süreçte temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Veriler Nvivo 10 yazılımı kullanılarak analiz edilmiştir.

BULGULAR

Birinci alt probleme cevap aramak için öncelikle araştırma görevlilerinden elde edilen verilerden benzer cevaplar kategori ve temalar altında toplanmıştır. Elde edilen bulgulara göre araştırma görevlilerinin sosyal ağları kullanım amaçları eğlence, eğitim, bilgi edinme ve paylaşma ve iletişim olmak üzere 4 tema altında toplanmıştır (Şekil 1).

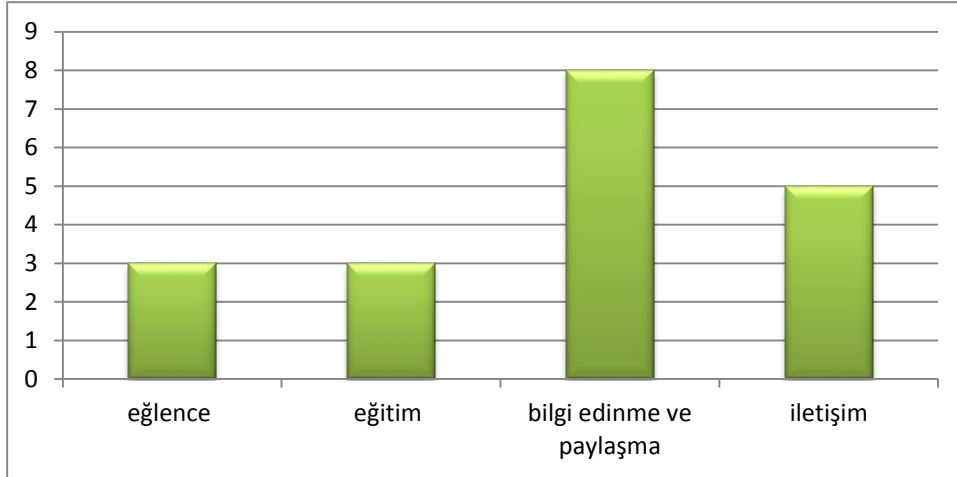
Şekil 1: Araştırma görevlilerinin sosyal ağları kullanma amaçlarının temalara göre şematize edilmesi

Turkish Studies

Araştırma görevlilerinin sosyal ağları kullanma amaçları incelendiğinde en fazla bilgi edinme ve paylaşma amacıyla daha sonra ise iletişim amacıyla kullandıkları görülmektedir (Grafik 1).

Grafik 1: Araştırma görevlerinin sosyal ağları kullanma amaçları

Görüşme yapılan araştırma görevlilerinden bazıları sosyal ağları kullanma amaçlarını aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir:

“Kongre, konferans gibi bilimsel etkinlikler takip etme, eğitsel faaliyetler hakkında bilgi alışverişi, bildiri/makale takip etme, e-dergilere ulaşma, networkler aracılığıyla ortak araştırmalar (2).”

“Arkadaşların hakkında olup bitenleri öğrenmek, ülkede olup bitenler hakkında bilgi sahibi olmak, müzik dinlemek, eski arkadaşlarıma ulaşabilmek, beğenilerimi paylaşmak vb. amaçlarla kullanıyorum (1).”

“Sıklıkla arkadaşlarım ile iletişim kurmak ve onların paylaşımlarını takip etmekte kullanıyorum (4).”

Elde edilen bu bulgulardan hareketle, araştırma görevlilerinin sosyal ağları, genellikle arkadaşlarıyla iletişim kurma, onların duvarlarını takip etme, ilgilendikleri bilgilere ulaşma amacıyla kullandıkları söylenebilir.

Araştırmanın ikinci alt problemine cevap aramak için araştırma görevlilerine “Sosyal ağların eğitimde kullanımı hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?” sorusu yöneltilmiştir. Araştırma görevlilerin verdikleri benzer cevaplar kategorilendirilerek Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: Araştırma görevlilerinin sosyal ağların eğitimde kullanımına ilişkin görüşleri

Görüş	Frekans
Olumlu	4
Olumsuz	9
Öneri	7

Araştırma görevlilerinin sosyal ağların eğitimde kullanımına ilişkin görüşlerinin incelenmesi sonucunda olumlu, olumsuz ve öneri kategori/temaları oluşturulmuştur. Araştırma görevlileri, en fazla sosyal ağların eğitimde kullanımı hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Örneğin; bir

araştırma görevlisinin bu konudaki görüşü: “Öğrenciler eğitim amaçlı internete girdiklerinde dahi bir süre sonra interneti sosyal eğlence amaçlı olarak kullanabilecekleri kanaatindeyim (6).” şeklindedir. Diğer bir araştırma görevlisi de görüşünü “Günümüzde yüz yüze eğitimde dahil birçok aksama yaşanırken bu ağlar ile verilecek eğitim çok daha tesirsiz ve dostlar alışverişte görsün misali olacaktır (7).” şeklinde belirtmiştir.

1 ve 4 nolu araştırma görevlisi sosyal ağların eğitimde kullanımının olumlu sonuçları olduğunu düşünmektedir. 1 nolu araştırma görevlisi “Sosyal açıdan daha geniş kitlelere ulaşmayı sağlaması açısından, psikolojik açıdan bireyin kendini daha rahat ifade edebilmesi açısından olumlu olacağı kanaatindeyim.” şeklinde olumlu görüş bildirmiştir. Olumlu görüş bildiren araştırma görevlilerinin Şekil 2’de görüldüğü gibi sosyal ağlara günlük 2 ve 3 saat girdikleri görülmektedir. Bu bulgu, sosyal ağların kullanılma sıklığının artırılmasının bu teknolojilerin eğitimde kullanılmasına olumlu katkıda bulunabileceğini gösterebilir.

Şekil 2: Araştırma görevlilerinin sosyal ağların eğitimde kullanımına ilişkin olumlu görüşlerinin sosyal ağlara günlük ortalama girme süreleri açısından incelenmesi

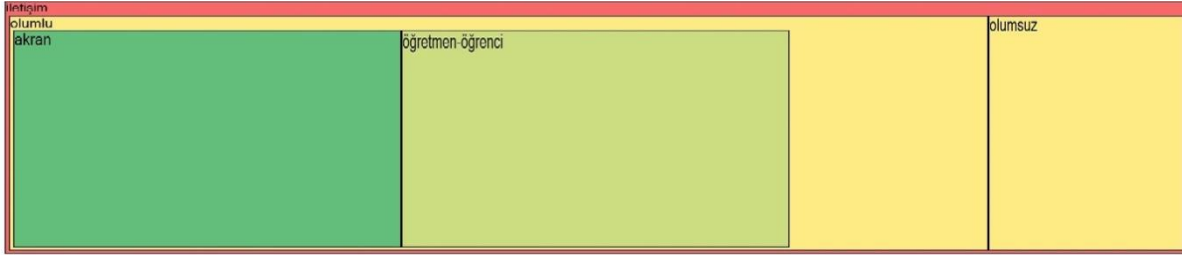
4 nolu araştırma görevlisi ise sosyal ağların eğitimde kullanımının olumlu yönlerinin yanında olumsuz yönlerinin de olduğunu belirtmiştir. Bu düşüncesini aşağıdaki şekilde ifade etmiştir:

“Farklı fikirlerin oluşması açısından ve ödev-proje hazırlanması açısından önemli olduğunu düşünüyorum ancak akademik olarak ne kadar güvenilir olduğu noktasında endişelerim var.”

Ayrıca, 1, 5 ve 7 nolu araştırma görevlileri sosyal ağların eğitimde kullanılmasına ilişkin önerilerde bulunmuşlardır. 5 nolu araştırma görevlisi, sosyal ağların öğrencilerin öğrenmelerini destekleyici, yazılı ve görsel materyallerden faydalanılarak eğitimde kullanılabilirliğini ve bu sosyal ağların başlı başına bir öğretim materyali olarak kullanılmasındansa eğitim ve öğretimi destekleyici olarak kullanılmalılar gerektiğini düşündüğünü belirtirken 1 nolu araştırma görevlisi kültürel açıdan farklı kültürlerle ait eğitsel uygulamaların takip edilmesinin daha yararlı olacağını düşünmektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi “Yüksek lisans ve doktora yapan araştırma görevlilerinin sosyal ağların iletişim süreçlerinde kullanımına ilişkin görüşleri nelerdir?” şeklindedir. Bu alt probleme yanıt aranırken araştırma görevlilerinin verdikleri cevaplar doğrultusunda veriler; olumlu, olumsuz kategorilerinde ve olumlu kategorisi de akran ve öğretmen-öğrenci iletişimi temaları oluşturularak incelenmiştir (Şekil 3).

Şekil 3: Araştırma görevlilerinin sosyal ağların iletişimde kullanılmasına ilişkin görüşlerinin temalar açısından şematize edilmesi

Şekil 3'e göre araştırma görevlileri sosyal ağların iletişim süreçlerinde olumsuz etkilerine kıyasla daha fazla olumlu etkilerinin olduğunu düşünmektedirler. Araştırma görevlileri, sosyal ağların iletişim süreçlerinde kullanılmasının olumlu etkisini; akran (6 kez kodlanmış) ve öğretmen-öğrenci (4 kez kodlanmış) iletişimi açısından değerlendirmişlerdir. Bu açıdan 4 nolu araştırma görevlisi düşüncesini “Arkadaşlarımızla ve hocalarımızla aramızdaki iletişimin artmasına, onların yaşamlarındaki değişiklikleri daha iyi bir şekilde takip etmemize neden olmuştur.” şeklinde belirtmiştir.

3 nolu araştırma görevlisi sosyal ağların iletişim süreçlerini alanı açısından olumlu etkilediğini düşünmektedir. Bu görüşünü aşağıdaki şekilde belirtmiştir:

“Alanımla alakalı olumlu etkileri olduğunu düşünüyorum çünkü kolaylıkla ulaşamayacağım insanlarla iletişim içinde olmak ya da yaptıkları çalışmalarla ilgili bizzat kendilerinin verdiği bilgiler pek çok açıdan görüş zenginliği kazandırmıştır.”

Ayrıca, 5 nolu araştırma görevlisi sosyal ağların iletişim süreçlerinde kullanımıyla eğitimde kullanımı arasında ilişki kurmuş ve “Forum ve bloglar ders dışındaki süreçlerde öğrencilerin kendi aralarında ve öğretmenleriyle etkileşim ve işbirliği kurmalarına yardımcı olabilir.” şeklinde düşüncesini belirtmiştir.

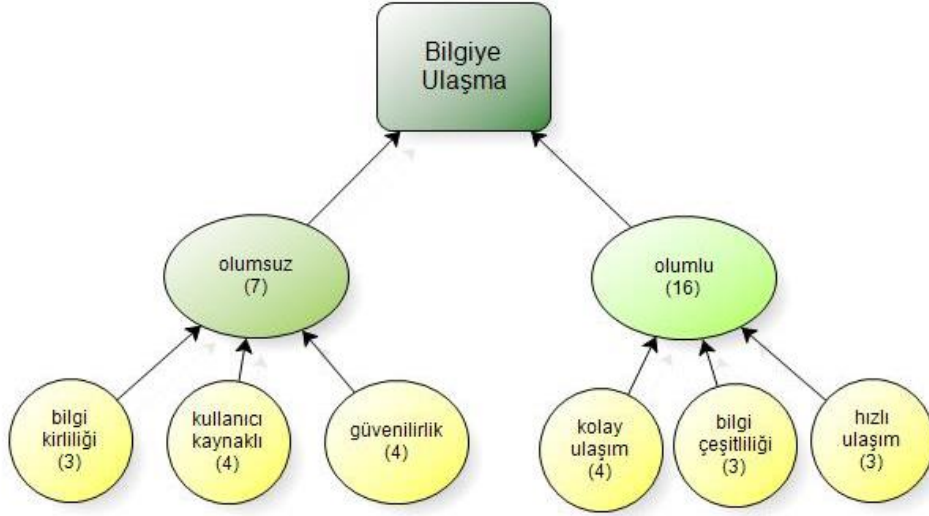
1 ve 2 nolu araştırma görevlisi sosyal ağların iletişim süreçlerini olumsuz etkilediğini düşünmektedirler. Bu araştırma görevlilerinin bu düşüncelerini desteklemek için kullandıkları ifadeler aşağıda yer almaktadır:

“Örneğin; insanların hoşuna gitmeyecek/menfaatlerini zedeleyecek paylaşımlarda bulunduğu takdirde iletişim çatışmaları yaşanabilmektedir. Bunun dışında iletişim süreçlerinde yüzeyselliğe neden olduğunu düşünüyorum (1).”

“Ancak yüz yüze olmadığında çok verimli olmadığını da düşünmüyorum değilim. İlişkilerin sosyal ağlarda çok samimi olmadığını ve bu anlamda olumsuz bir yönünün olduğunu söyleyebilirim (2).”

Araştırmanın dördüncü araştırma problemine cevap aramak için araştırma görevlilerinin görüşlerinden elde edilen veriler doğrultusunda sosyal ağların bilgiye ulaşma süreçlerinde kullanımı olumlu-olumsuz kategorilerinde incelenmiş ve bu kategoriler çeşitli temalarda toplanarak ele alınmıştır. Şekil 4'te bilgiye ulaşma temasının alt kategori ve temaları görülmektedir.

Şekil 4: Bilgiye ulaşma temasının alt kategori/temalarına göre şematize edilmesi

Şekil 4 incelendiğinde bilgiye ulaşma süreçlerinde sosyal ağ kullanımının araştırma görevlilerinin görüşleri açısından olumlu yönünün olumsuz yönüne göre baskın olduğu görülmektedir. Araştırma görevlileri, bilgiye kolay ve hızlı ulaşma ve bilgi çeşitliliği sağlama açısından sosyal ağların kullanımını yararlı görmektedirler. Ancak bilgi kirliliğine neden olması, kullanıcı kaynaklı olması ve güvenilirlik problemlerinden dolayı sosyal ağların bilgiye ulaşma süreçlerinde kullanılmasının olumsuz sonuçları olduğunu düşünmektedirler. Araştırma görevlilerinin bu konudaki olumlu-olumsuz görüşlerinden bazıları Tablo 2'deki gibidir:

Tablo 2: Araştırma görevlilerinin bilgiye ulaşma süreçlerinde sosyal ağ kullanımının olumlu-olumsuz görüşlerinden örnek ifadeleri

	Alt tema	Görüş
Olumlu	Bilgi Çeşitliliği	Aynı anda birçok ve farklı bilgiler paylaşıldığından farklı bilgiye ulaşmayı kolaylaştırmıştır (2).
	Hızlı ulaşım	Bilgiye ulaşma sürecini zaman ve ekonomiklik açısından olumlu olarak etkilemiştir (6).
	Kolay ulaşım	Sosyal ağların yaygınlaşması ile birlikte bilgiye ulaşma daha kolay ve hızlı bir şekil almıştır (4).
Olumsuz	Bilgi kirliliği	Sosyal ağlar üzerinden elde edilen bilgilerin çoğu subjektif olmakla birlikte hedef şaşırtma, gündem değiştirme ve bilgi kirliliği oluşturma gibi amaçlara bilerek veya bilmeyerek hizmet etmektedir (6).
	Güvenilirlik	Bu ağlar üzerinde paylaşılan bilgiler bilimsel nitelikli olmadığından güvenilir değildir (2)
	Kullanıcı kaynaklı olması	Sosyal ağlardaki bilgiler herhangi biri tarafından eklenmiş olabilir. Bu yüzden buralardan elde edilen bilgilerin güvenilirliğini sorgularım (5).

4 nolu araştırma görevlisi ise olumlu etkilerinden bahsederken olumsuz etkilerini ortadan kaldırmak için öneride bulunmuştur:

“Konu ile ilgili olarak değişik fikirlerin oluşması açısından olumlu bir yanından bahsedilebilir ancak elde edilen bu fikirlerin akademik açıdan iyi bir değerlendirmeden geçmesi önemlidir.”

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın amacı, lisansüstü eğitime devam eden araştırma görevlilerinin sosyal ağların kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemektir. Bu amaçla araştırma görevlileriyle yapılan yarı-yapılandırılmış görüşme sonuçlarına göre veriler 4 tema altında toplanmıştır (kullanma amacı, eğitim, bilgiye ulaşma, iletişim). Bu temalarda içerik analiziyle derinlemesine incelemeler yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre, araştırma görevlileri sosyal ağları eğlence, eğitim, bilgi edinme, paylaşma ve iletişim amacıyla kullanmaktadırlar. Bireyler günlük hayatlarında arkadaşlarını arama, görevler ve ilişkiler gibi çeşitli amaçlarla çevrimiçi sosyal ağ sitelerini kullanmaktadırlar (Alexander, 2012; Franklin ve Harmelen, 2007). Araştırma bulguları da sosyal ağların insanların günlük hayatlarının bir parçası olduğu gibi akademik ortamlarda da yer aldığını göstermektedir. Sosyal ağların bireylerin hayatlarında çok fazla yer almasıyla doğal olarak aşırı etkileşim ile psikolojik durumları ve akademik performansları da kaçınılmaz olarak etkilenmiştir (Franklin ve Harmelen, 2007). Benzer olarak Falalah ve Rosmala (2012) da çalışmalarında yükseköğretimde sosyal ağların sadece eğlence amacıyla değil aynı zamanda öğretim faaliyetini desteklemek için bilgi dağıtım ve iletişim amaçlı da kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Literatürde yer alan çalışmalarda da sosyal ağların öğretim amaçlı kullanıldığı sonucuna ulaşan çalışmalara rastlanmaktadır (Bosch, 2009; Pempek vd., 2009). Yeşiltaş (2016) da çalışmasında öğretmen adaylarının çoğunluğunun sosyal ağları iletişim amacıyla kullandıkları, en sık kullandıkları sosyal ağın Facebook olduğu, sosyal ağ kullanımına ilişkin olumlu tutumlarının olduğunu belirlemiştir.

Mazman (2009) çalışmasında, sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımını (iletişim, işbirliği, kaynak/materyal) bu ağların benimsenmesi (yarar, kullanım kolaylığı, sosyal etki, kolaylaştırıcı faktörler ve topluluk kimliği) ve kullanım amacı (sosyal ilişkiler, çalışmalara ilişkin ve günlük kullanım) ile açıklamıştır. Bu da sosyal ağların mevcut özelliklerinin öğretimde kullanılabilmesine fırsat tanıdığı göstermektedir. Fakat mevcut araştırmada araştırma görevlileri, en fazla sosyal ağların eğitimde kullanımı hakkında olumsuz görüş bildirmişlerdir. Elde edilen verilerden hareketle bu durumun nedenlerinin sosyal ağların genellikle eğlence amacıyla kullanılmasından, bilginin kullanıcı kaynaklı olmasından dolayı yaşanan güvenilirlik problemlerinden ve etik problemlerden kaynaklandığı söylenebilir. Grosseck (2009) da benzer şekilde Web 2.0 teknolojilerinin eğitimde kullanılmasının dezavantajlarının, bu araçların sınırlı güvenilirliğe sahip olması, düşük kalitede içeriğe ve kuralları olmayan bir topluluğa neden olması olarak belirtmiştir. Sosyal ağların eğitimde kullanımına olumlu görüş bildiren araştırma görevlilerinin sosyal ağlara günlük 2 ve 3 saat girdikleri görülmektedir. Bu bulgu, sosyal ağların kullanılma sıklığının artırılmasının bu teknolojilerin eğitimde kullanılmasına olumlu katkıda bulunabileceğini gösterebilir. Hung ve Yuen (2010) yükseköğretimde sosyal ağların eğitim amaçlı kullanımına yönelik yaptıkları çalışmalarında sosyal ağ sitelerinin tamamlayıcı bir araç olarak kullanıldığı sınıflarda katılımcıların çoğunun güçlü sosyal bağlaşım duyguları geliştirdiğini ve öğrenmelerine ilişkin olumlu tutumlar sergiledikleri sonucuna ulaşmışlardır. Tınmaz (2011) ise çalışmasında Facebook'un öğretim süreçlerinde kullanım potansiyeline sahip olduğunu belirtmiştir. Araştırmadaki katılımcıların çoğu Facebook'un eğitim ortamlarına destek olarak kullanılmasının daha uygun olduğunu düşünmektedirler. Akçayır (2017) da araştırmasında sosyal ağ hesabına sahip olan öğretmen üyelerinin yaklaşık yarısının bu siteleri eğitim amaçlı kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Ayrıca eğitim amaçlı kullanmalarının sosyal ağların hızlı ve etkin bir iletişim aracı olmasından kaynaklandığını belirtmiştir. Çakıroğlu (2013) de sosyal ağların kolay içerik oluşturma ile bu içerikleri hızlıca güncelleyebilme özelliğinden bahsetmiştir.

Mevcut araştırmadan elde edilen diğer bir sonuca göre, sosyal ağların iletişim süreçlerinde kullanımı konusunda araştırma görevlilerinin baskın olarak akran ve öğretmen-öğrenci ilişkilerinde olumlu görüş belirttikleri belirlenmiş ve olumsuz etkilerinin de ilişki biçimlerini değiştirmesine bağlı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Bazı araştırma görevlileri de sosyal ağların iletişim çatışmalarına

neden olduğunu düşünmektedirler. Literatürde yer alan çoğu çalışmada da sosyal ağların iletişimi (arkadaşına mesaj göndermek, arkadaşının duvarına mesaj göndermek, tanıdığı insanlarla bağlantıda kalmak, sık görüşmediği insanlarla iletişimde bulunmak vb.) sağlayan etkinliklerde kullanıldığı belirtilmiştir (Bosch, 2009; Drexler, Baralt & Dawson, 2008; Pempek vd., 2009). Ayrıca araştırma görevlileri, bilgiye kolay ve hızlı ulaşma ve bilgi çeşitliliği sağlama açısından sosyal ağların kullanımını yararlı görmektedirler. Russo, Watkins, ve Groundwater ve Smith (2009) da benzer olarak çalışmalarında informal ortamlarda bilgi paylaşımı yapılmasında sosyal ağların merkezi bir role sahip olduğunu belirtmişlerdir. Açıkgül Fırat (2015) de öğretmen adayları ile gerçekleştirdiği çalışmada bu araçları kullanarak araştırma yapma hususunda yeterli bilgi düzeyine sahip olan öğretmen adaylarının bu süreçte araştırma yaparken bilgiye en kolay ve pratik şekilde elde etme fırsatı bulduklarını ve ihtiyaçları olan bilgiye kolaylıkla ulaşabildiklerini belirtmiştir. Oğuz ve Sözcü (2016) da çalışmada sosyal ağların kolay ulaşılabilirlik özelliği olduğunu ifade etmiştir. Fakat bu ağların olumlu özelliklerinin yanında bazı olumsuz özellikleri de bulunmaktadır. Araştırma görevlileri bilgi kirliliğine neden olması, kullanıcı kaynaklı olması ve güvenilirlik problemlerinden dolayı sosyal ağların bilgiye ulaşma süreçlerinde kullanılmasının olumsuz sonuçlar doğurduğunu da düşünmektedirler.

Bu araştırmadan elde edilen sonuçlardan hareketle, araştırma görevlilerinin görüşleri doğrultusunda sosyal ağların iletişimi artırması ve bilgiye ulaşmayı hızlı ve kolay bir hale getirmesi gibi özelliklerinden dolayı bu teknolojilerin lisansüstü öğretim süreçlerine entegre edilmesi önerilebilir. Ayrıca araştırma görevlilerinin görüşlerinden hareketle sosyal ağlardaki bilgilerin daha güvenilir hale getirilmesi için çaba sarf edilebilir. Bunlar; akademik içerikli sosyal ağ platformlarına bir hakem atanması, paylaşılan bilginin bir süzgeçten geçirilmesi olabilir. Araştırmada sosyal ağlarda fazla zaman geçiren araştırma görevlilerinin öğretimde kullanılmasına ilişkin daha olumlu tutumları olduğunun belirlenmesinden hareketle araştırma görevlileri sosyal ağlarda daha fazla zaman geçirmeleri için teşvik edilebilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgül Fırat, E. (2015). *Web 2.0 Araçlarıyla Desteklenen Öğretimin Öğretmen Adaylarının Biyoteknoloji Okuryazarlıklarına Etkisi*. Doktora Tezi, İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Akçayır, G. (2017). Why do faculty members use or not use social networking sites for education?. *Computers in Human Behavior*, 71, 378-385.
- Alexander, B. (2006). A new way of innovation for teaching and learning. *Educause Review*, 41(2), 32-44.
- Alexander, C. M. (2012). *Facebook usage and academic achievement of high school students: A quantitative analysis*. Doctoral dissertation, Pepperdine University, Graduate School of Education and Psychology.
- Alloway, T. P., & Alloway, R. G. (2012). The impact of engagement with social networking sites (SNSs) on cognitive skills. *Computers in Human Behavior*, 28(5), 1748-1754.
- Aytan, T., Başal, A. (2015). Türkçe Öğretmen Adaylarının Web 2. 0 Araçlarına Yönelik Algılarının İncelenmesi, *Turkish Studies - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 10/7 Spring 2015, p. 149-166, ISSN: 1308-2140, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8388>, ANKARA-TURKEY

- Bicen, H., & Cavus, N. (2011). Social network sites usage habits of undergraduate students: case study of Facebook. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 943-947.
- Bosch, T. E. (2009). Using online social networking for teaching and learning: Facebook use at the university of cape town. *Communicatio: South African Journal for Communication Theory and Research*, 35(2), 185-200.
- Cheung, C. M., Chiu, P. Y., & Lee, M. K. (2011). Online social networks: Why do students use facebook?. *Computers in Human Behavior*, 27(4), 1337-1343.
- Conole, G. (2010). Facilitating new forms of discourse for learning and teaching: harnessing the power of Web 2.0 practices, *Open Learning: The Journal of Open, Distance and e-Learning*, 25:2, 141-151.
- Costa, F. F. (2013). Social networks, web-based tools and diseases: implications for biomedical research. *Drug Discovery Today*, 18(5), 272-281.
- Creswell, J. W. (2008). *Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches*: SAGE Publications, Incorporated.
- Çakıroğlu, E. (2013). *Özel eğitim-öğretim kurumlarında ders aracı olarak blog kullanımının öğrencinin motivasyonuna etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Denzin, N.K., & Lincoln, Y.S. (2005). *The sage handbook of qualitative research* (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Drexler, W., Baralt, A., and Dawson, K. (2008). The teach web 2.0 consortium: A tool to promote educational social networking and Web 2.0 use among educators. *Educational Media International*, 45(4), 271-283.
- Fahser-Herro, D., and Steinkuehler, C. (2009). Web 2.0 literacy and secondary teacher education. *Journal of Computing in Teacher Education*, 26(2), 55-62.
- Falalah & Rosmala, D. (2012). Study of social networking usage in higher education environment. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 67 (10), 156-166.
- Fraenkel, J., Wallen, N., & Hyun, H.H. (2012). *How to design and evaluate research in education* (8th ed.). Boston: McGraw Hill.
- Franklin, T., and Harmelen, M. (2007). Web 2.0 for content for learning and teaching in higher education. Retrieved <http://www.jisc.ac.uk/media/documents/programmes/digitalrepositories/web2-content-learning-and-teaching.pdf>
- Gouseti, A. (2010). Web 2.0 for schools: learning and social participation, *Evaluation & Research in Education*, 23:1, 72-74, DOI: 10.1080/09500791003612371
- Grosbeck, G. (2009). *To use or not to use Web 2.0 in higher education?* Paper presented at the Procedia Social and Behavioral Sciences, World Conference on Educational Science, Nicosia, North Cyprus.
- Hung, H. T., & Yuen, S. C. Y. (2010). Educational use of social networking technology in higher education. *Teaching in higher education*, 15(6), 703-714.
- Kale, U. (2013). Technology, Pedagogy and Education. Can they plan to teach with Web 2.0? Future teachers' potential use of the emerging web. *Technology, Pedagogy and Education*, DOI: 10.1080/1475939X.2013.813408

- Mazman, S. G. (2009). *Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Oberer, B., & Erkollar, A. (2012). Social Media Integration in Higher Education. Cross-Course Google Plus Integration Shown in the Example of a Master's Degree Course in Management. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 47, 1888-1893.
- Oğuz, S. & Sözcü, U. (2016). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarına Göre Sosyal Medya Kullanımının Değerler Üzerine Etkisi / Social Studies Teacher Candidates' Perceptions of the Effects of Social Media Usage on Values", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 11/9 Spring 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9562>, p. 617-634.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A., & Calvert, S. L. (2009). College students' social networking experiences on Facebook. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(3), 227-238.
- Roblyer, M. D., McDaniel, M., Webb, M., Herman, J., & Witty, J. V. (2010). Findings on Facebook in higher education: A comparison of college faculty and student uses and perceptions of social networking sites. *The Internet and Higher Education*, 13(3), 134-140.
- Rosen, D. & Nelson, C. (2008). Web 2.0: A New Generation of Learners and Education. *Computers in the Schools*, 25(3), 211-225.
- Russo, A., Watkins, J. and Groundwater-Smith, S. 2009. The impact of social media on informal learning in museums. *Educational Media International*, 46(2): 153-66.
- Tınmaz, H. (2011). *Utilization of social networking websites in education: A case of Facebook*. Doctoral Dissertation, Middle East Technical University. Computer Education and Instructional Technology Department.
- Yeşiltaş, E. (2016). "Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Kullanım Profillerinin Belirlenmesi / Determining the Social Network Usage Patterns of Pre-Service Social Studies Teachers", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Hayati Akyol Armağanı), Volume 11/3 Winter 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9247>, p. 2387-2406.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (8th ed.) Ankara: Seçkin Yayınevi.